

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το βιολοντσέλο ή, απλούστερα, τσέλο, είναι έγχορδο μουσικό όργανο. Το βιολοντσέλο έχει ένα πλούσιο και δυνατό ήχο. Είναι ένα από τα πιο βασικά όργανα τόσο στη μουσική δωματίου όσο και στη συμφωνική ορχήστρα. Το σκάφος του (το ξύλινο σώμα) έχει μήκος 75 εκ. ενώ οι χορδές του είναι πιο παχιές από του βιολιού και της βιόλας και χρησιμοποιείται συνήθως μαζί με το Κοντραμπάσο για να παίζει τις μπάσες νότες ενός μουσικού έργου, λόγω όμως της μεγάλης μουσικής του έκτασης, είναι εξίσου αξιόλογο και ως σόλο όργανο.

ΙΣΤΟΡΙΑ: Το βιολοντσέλο πρωτοεμφανίστηκε στην Ευρώπη στα μέσα του 16ου αιώνα και αρχικά ονομαζόταν βιολοντσίνο. Κατά καιρούς υπέστη πολλές τροποποιήσεις, ενώ στον Στραντιβάρι οφείλεται κυρίως ο καθορισμός του οριστικού τύπου και των διαστάσεων του βιολοντσέλου που είναι διπλό σε μέγεθος από τη βιόλα. Η άνοδος του οργάνου άρχισε στην Ιταλία τον 17ο αι., με τον Μπαχ και τις Σουίτες του για σόλο βιολοντσέλο και σταδιακά άρχισαν να ανακαλύπτονται οι τεχνικές και οι εκφραστικές δυνατότητές του. Με τον ρομαντισμό, το βιολοντσέλο πήρε ξεχωριστή θέση στην ορχήστρα ως στοιχείο αυτόνομο, στο οποίο οι συνθέτες εμπιστεύονταν ορισμένα χαρακτηριστικά μουσικά θέματα ενώ έπαιξε αξιόλογο ρόλο και ως βασικός συντελεστής του κουαρτέτου εγχόρδων.

ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ: Ο Μπετόβεν, οι ρομαντικοί και ιδιαίτερα ο Βάγκνερ, συνέτειναν στην πλήρη ανεξαρτησία του και έγραψαν ειδικά έργα για αυτό (Κοντσέρτα, Σονάτες Σονατίνες κ.ά.), και το χρησιμοποίησαν στα είδη της μουσικής δωματίου, ισότιμα με το βιολί, όπως οι έξι ασυνόδευτες σουίτες του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ. Άλλα σημαντικά έργα περιλαμβάνουν Σονάτες και Κοντσέρτα του Αντόνιο Βιβάλντι και σόλο σονάτες των Φραντζέσκο Τζεμινιάνι και Τζιοβάνι Μπονοντσίνι. Ο Ντομένικο Γκαμπριέλι ήταν ένας από τους πρώτους συνθέτες που αντιμετώπισε το τσέλο ως σόλο όργανο και συνέθεσε κομμάτια αποκλειστικά για τσέλο.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ: Το όνομα τσέλο προέρχεται από την κατάληξη του ιταλικού violoncello,[1] που σημαίνει «μικρό Βιολόνε». Το Βιολόνε ("μεγάλη βιόλα") ήταν ένα μεγάλο μέγεθος μέλος της οικογένειας των Βιόλ (viola da gamba) ή της οικογένειας βιολιών (viola da braccio). Ο όρος «βιολόνε» σήμερα αναφέρεται συνήθως στο πιο χαμηλόφωνο όργανο των βιόλ, μια οικογένεια έγχορδων οργάνων που έφυγε από τη μόδα γύρω στα τέλη του 17ου αιώνα στις περισσότερες χώρες εκτός από την Αγγλία και, ιδιαίτερα, τη Γαλλία, όπου επέζησαν άλλον μισό αιώνα πριν η οικογένεια των πιο δυνατών βιολιών ευνοηθεί και σε εκείνη τη χώρα. Στις σύγχρονες συμφωνικές ορχήστρες, είναι το δεύτερο μεγαλύτερο έγχορδο όργανο (το κοντραμπάσο είναι το μεγαλύτερο). Έτσι, το όνομα «βιολοντσέλο» περιείχε τόσο το επαυξητικό «-one» («μεγάλο») όσο και το υποκοριστικό «-τσέλο» («μικρό»). Μέχρι το γύρισμα του 20ού αιώνα, είχε γίνει συνηθισμένο να συντομεύεται το όνομα σε 'τσέλο, με την απόστροφο

να δείχνει το στέλεχος που λείπει. Είναι πλέον σύνηθες να χρησιμοποιείται "τσέλο" χωρίς απόστροφο ως πλήρης ονομασία. Το Viol προέρχεται από τη ρίζα νιολα, η οποία προήλθε από το μεσαιωνικό λατινικό vitula, που σημαίνει έγχορδο όργανο.

